

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ - ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Ν. ΑΧΑΪΑΣ

**ΕΡΩΤΗΣΗ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ**

Θέμα: «Υπήρξε ποτέ ανεξάρτητη αρχή που εποπτεύει το ραδιοτηλεοπτικό τοπίο στην Ελλάδα;».

Δυστυχώς εδώ και χρόνια το ΕΣΡ δυσλειτουργεί. Στην κατεύθυνση αντιμετώπισης της διαπλοκής τα αποτελέσματα είναι πενιχρά. Πρόστιμα επιβάλλονται τα οποία δεν εισπράττονται λόγω προβλημάτων στη σύνθεση του Δ.Σ.

Ενώ περιορισμοί, λ.χ. της Οδηγίας της Ε.Ε. για τις οπτικοακουστικές υπηρεσίες, πολύ πιο ουσιαστικοί για τον πολιτισμό και την ενημέρωση δεν τηρούνται, καθώς επίσης και έλεγχοι για τον τρόπο μέτρησης της προβολής των πολιτικών κομμάτων, ιδιαίτερα σε προεκλογικές περιόδους δεν γίνονται.

Το ΕΣΡ ήταν και είναι όμηρος των κομμάτων και πεδίο κομματικού ανταγωνισμού εξ' αρχής εκ του καταστατικού του, ενώ πολιτικοποιήθηκε σε μεγάλο βαθμό και με την επιλογή ορισμένων προσώπων για τη στελέχωσή του.

Είναι αμφίβολο αν έπειτα από όλα αυτά θα μπορέσει το ΕΣΡ να επιτελέσει κατ' ουσίαν τον συνταγματικό του ρόλο και για τούτο πιστεύω πως πρέπει να καταργηθεί.

Εμείς οι Έλληνες Χριστιανοδημοκράτες πιστεύουμε πως οι ανεξάρτητες Αρχές αποτελούν πληγή για τη δημοκρατία. Κάτι που γίνεται φανερό και τώρα με το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης και την αδυναμία συγκρότησής του.

Επειδή ο νομοθέτης δεν προέβλεψε τι θα συμβαίνει αν για διάφορους λόγους δεν υπάρχει η δυνατότητα να επιτευχθεί η πλειοψηφία των 4/5.

Μια μειοψηφία, με άλλα λόγια, μπλοκάρει τις αποφάσεις μιας πλειοψηφίας. Πόσο δημοκρατικό φαντάζει όλο ετούτο;

Οι ανεξάρτητες Αρχές, με μέλη διορισμένα και όχι εκλεγμένα, δεν υποχρεώνονται να δίνουν λογαριασμό σε κανέναν. Νέα ήθη. Χωρίς θεωρητικά και πρακτικά να διαθέτουν τη λαϊκή αποδοχή, αποφασίζουν κατά το δοκούν. Πόσο δημοκρατικό φαντάζει όλο ετούτο;

Με τις εκλεγμένες κυβερνήσεις μάλιστα να μην έχουν λόγο επί αυτών των αποφάσεων. Το λέει και το Σύνταγμα άλλωστε σε μερικές περιπτώσεις, όπως και τώρα: τα ραδιοτηλεοπτικά ζητήματα αποτελούν υπόθεση μιας ανεξάρτητης Αρχής και μόνο.

Ουδείς άλλος μπορεί να παρέμβει.

Αυτή τη στιγμή είμαστε έναν χρόνο κι έναν μήνα ακριβώς χωρίς ΕΣΡ.

Έναν χρόνο κι έναν μήνα ακριβώς τώρα και τηλεοπτικοί και ραδιοφωνικοί σταθμοί λειτουργούν ανεξέλεγκτοι.

Δεν τους ελέγχει κανείς ούτε για την πολιτική πολυφωνία τους ούτε για τις πολιτικές ισορροπίες που πρέπει να τηρούν, δεν τους ελέγχει ακόμα και για άλλα πράγματα που έχουν τη σημασία τους.

Ο νομοθέτης δεν σκέφτηκε πως θα υπάρξει ένας Κυριάκος Μητσοτάκης.

Πάντως τώρα το ΕΣΡ, οριστικά, πρέπει να αναλάβει προφανώς να βγάλει τα κάστανα από τη φωτιά όμως θα χρειαστεί ένα χρονικό διάστημα τουλάχιστον έξι μηνών, αν όχι παραπάνω, για να ολοκληρώσει μια διαδικασία που θα οδηγήσει στη χορήγηση αδειών περιεχομένου για κανάλια εθνικής εμβέλειας, ώστε να πάρουν σειρά τα περιφερειακής και οι ραδιοσταθμοί.

Οι κυρωτικές αποφάσεις των ανεξάρτητων αρχών θίγουν καίρια τα συμφέροντα των διοικουμένων και, συνεπώς, δεν είναι δυνατόν να λαμβάνονται αυθαίρετα και πρόχειρα, με βάση τα προαναφερθέντα του τύπου: «σε όποιον

δεν αρέσουμε, ας προσφύγει στα δικαστήρια». Οι αρχές οφείλουν να οργανωθούν κατά τρόπο τέτοιο, ώστε να παρέχουν πραγματικά τα εχέγγυα αμερόληπτης, δίκαιης και, κυρίως, επαρκώς αιτιολογημένης κρίσης. Πριν καταφύγει στην χρονοβόρα και κοστοβόρα ελληνική δικαιοσύνη, ο διοικούμενος δικαιούται να γνωρίζει ότι η άποψή του έχει τύχει ακρόασης και αμερόληπτης εξέτασης από την αρχή που επέβαλε την δυσμενή για εκείνον πράξη.

Πιο συγκεκριμένα, οι αποφάσεις που ενέχουν δυσμενείς συνέπειες για τους διοικούμενους, πρέπει να λαμβάνονται κατόπιν ενδελεχούς και κατά περίπτωση εξέτασης των πραγματικών περιστατικών κάθε υπόθεσης. Κι ακόμη, η «πρωτόδικη» απόφαση πρέπει να λαμβάνεται από όργανο διαφορετικό από εκείνο που είναι αρμόδιο για την σχετική εισήγηση - και ασφαλώς, διαφορετικό από εκείνο που επιλαμβάνεται των ενστάσεων, αιτήσεων ή προσφυγών των διοικούμενων σε «δεύτερο» βαθμό.

Κι αν όλα τούτα ακούγονται λίγο θεωρητικά, αρκεί να ρίξει κανείς μια ματιά στις σχετικές κυρωτικές αποφάσεις του ΕΣΡ για να κατανοήσει, πώς καταστρατηγείται κάθε έννοια δίκαιης και αιτιολογημένης κρίσης: Αποφάσεις-καρμπόν, στις οποίες απλώς αλλάζει το όνομα του διοικούμενου, δίχως κατ' ουσία εξέταση των πραγματικών περιστατικών κάθε υπόθεσης. Ανεπαρκής ή ανύπαρκτη αιτιολόγηση (αλήθεια, τι λέει το ΣτΕ για αυτό;), της τάξεως των τριών ή, το πολύ, τεσσάρων γραμμών, παρά το ότι ο νόμος ρητώς επιτάσσει την πλήρη αιτιολόγηση στο σώμα της πράξης. Εξέταση των αιτήσεων θεραπείας των διοικούμενων από τα ίδια πρόσωπα που εξέδωσαν και την αρχική κυρωτική απόφαση και μάλιστα, δίχως να έχουν μελετήσει την κρινόμενη υπόθεση αλλά ενημερωνόμενα «στο πόδι», κατά το ολιγόλεπτο χρονικό διάστημα όπου ο διοικούμενος αναπτύσσει την άποψή του ενώπιόν τους. Αυτά είναι μερικά μόνον από τα κακώς κείμενα, που χαρακτηρίζουν την κατασταλτική λειτουργία του ΕΣΡ - και ίσως όχι μόνον αυτού.

Επειδή ο κοινοβουλευτικός έλεγχος περιλαμβάνει την κατάθεση από τις ανεξάρτητες αρχές ετήσιας έκθεσης στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας, καθώς και την ακρόαση των προέδρων ή άλλων μελών τους από την εν λόγω Επιτροπή. Φαντάζομαι ότι πολύ δύσκολα κάποιος θα μπορούσε με πειστικότητα να διατυπώσει την άποψη ότι ένας τέτοιος έλεγχος έχει αποδειχθεί στην πράξη αποτελεσματικός, ιδίως μάλιστα από τη στιγμή που οι «ελεγχόμενες» αρχές έχουν τέτοια γνώση των πεπραγμένων τους, ώστε να μπορούν να συσκοτίζουν, κατά το δοκούν, την πραγματικότητα ενώπιον της εθνικής αντιπροσωπείας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το ΕΣΡ: υπάρχει πολίτης που να πιστεύει σοβαρά ότι όλα είναι «καλώς καμωμένα» στον τομέα των ΜΜΕ, ιδίως σε ό,τι αφορά την έκδοση πιστοποιητικών διαφάνειας; Κι όμως, ουδέν έχει προκύψει από τον κοινοβουλευτικό έλεγχο! Και για το έγκλημα του χρηματιστηρίου το 1999 ...μια από τα ίδια!

Επειδή εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζει και μια άλλη επισήμανση, η οποία έχει διατυπωθεί από τον καθηγητή Κ. Χρυσόγονο. Ήδη αναφέρθηκε ότι τα στελέχη των ανεξάρτητων αρχών -κατ' αναλογία προς τους δικαστικούς λειτουργούς απολαμβάνουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας, γεγονός ιδιαιτέρως κρίσιμο προκειμένου να ασκήσουν τις «οιονεί» δικαστικές-κυρωτικές αρμοδιότητές τους καθιστώντας το περιεχόμενο του κοινοβουλευτικού ελέγχου ασαφές και ατελέσφορο.

Επειδή ο έλεγχος δεν μπορεί να αναζητήσει πολιτικές ευθύνες, δεδομένου ότι δεν υφίσταται ιεραρχικός έλεγχος-εποπτεία από κυβερνητικά όργανα. Συνεπώς, για ό,τι κακό συμβαίνει, οι κυβερνώντες απλώς δείχνουν υποκριτικά τους «ανεξάρτητους επαίοντες» που δεν έκαναν καλά τη δουλειά τους, ξεχνώντας βεβαίως τον τρόπο εκλογής τους! Ο έλεγχος αυτός, όμως, δεν μπορεί να είναι ούτε έλεγχος νομιμότητας των πράξεων των αρχών, δεδομένου ότι κάτι τέτοιο ανήκει στην σφαίρα αρμοδιότητας των δικαστηρίων (ή διοικητικών οργάνων).

Επειδή η λειτουργική ανεξαρτησία έχει την έννοια ότι οι ανεξάρτητες αρχές διαθέτουν οργανωτική αυτονομία και οικονομική αυτοτέλεια. Κατά κύριο λόγο, όμως, σημαίνει ότι, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, τα μέλη τους υπόκεινται μόνον στο Σύνταγμα και τους νόμους, και όχι στην ιεραρχική εποπτεία ή τον έλεγχο της κυβέρνησης ή κάποιου άλλου διοικητικού οργάνου.

Επειδή ίσως ακούγονται σκληρές λέξεις, όπως «διαφθορά», «κακοδιοίκηση» και «αδιαφανείς διαδικασίες». Από αυτά, άλλωστε, υποτίθεται ότι θα μας προστατεύαν οι ανεξάρτητες αρχές. Θυμίζουμε, όμως, ότι η διαπλοκή, ιδίως στο χώρο των εργολάβων δημοσίων έργων και των ιδιοκτητών ΜΜΕ, ενισχύθηκε ακριβώς κατά το χρονικό

διάστημα όπου η αρμόδια ανεξάρτητη αρχή, το ΕΣΡ, απολάμβανε ήδη συνταγματικής κατοχύρωσης και είχε εξοπλισθεί με το νομικό οπλοστάσιο του νόμου 3021/2002 για τον πόλεμο κατά της διαπλοκής.

Επειδή η τακτική της στρουθοκαμήλου και εξωραϊσμού της κατάστασης, όχι μόνον δεν βοηθά, αλλά επιτείνει τα προβλήματα. Με ρεαλισμό, αλλά δίχως υπερβολές, αφορισμούς, αδιέξοδες κριτικές και προκαταλήψεις, οφείλουμε να αποτιμήσουμε το μέχρι τώρα έργο των ανεξάρτητων αρχών και να διαπιστώσουμε τα κακώς κείμενα, προκειμένου να γίνουν οι απαραίτητες διορθωτικές κινήσεις.

Κατόπιν όλων των ανωτέρω ερωτάσθε :

1. Τα σημερινά κανάλια παρά την ανυπαρξία αδειών ή της όποιας παράτασης -που επίσης έχει κριθεί αντισυνταγματική- θα συνεχίσουν να εκπέμπουν κανονικά;
2. Υπό ποιους όρους και προϋποθέσεις;
3. Θα έχει δικαίωμα να κάνει το δικό του κανάλι προσωρινά και ο Ι. Β. Καλογρίτσας;
4. Κι αν υπό το κενό που έχει δημιουργηθεί εμφανιστούν και άλλοι που θα θέλουν να εκπέμπουν σήμα σε πανελλαδική εμβέλεια, τι θα γίνει;
5. Μια άρνηση σε νέους παίκτες για το ενδιάμεσο διάστημα δεν θα δημιουργούσε ανισότητες δίνοντας προβάδισμα στους σημερινούς καναλάρχες;
6. Πέραν, όμως, του δικαστικού ελέγχου, η συνολική δραστηριότητα των Ανεξάρτητων αρχών δεν θα έπρεπε να υπόκειται σε αποτελεσματικό έλεγχο από ένα ξεχωριστό ανεξάρτητο σώμα, κατά το πρότυπο του Σώματος Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (ΣΕΕΔΔ);
7. Μήπως, αντίθετα με τα επιδιωκόμενα, η λειτουργία των ανεξάρτητων αρχών έχει οδηγήσει στην συγκάλυψη ή νομιμοποίηση στρεβλώσεων και παρανομιών;
8. Μήπως η «ανεξαρτησία» μπορεί, υπό προϋποθέσεις, να καταντήσει ο νόμιμος «φερετζές», ο «δούρειος ίππος» της αδιαφάνειας;
9. Μήπως θα πρέπει να αναθεωρήσουμε την απλοϊκή άποψη ότι «οι πολιτικοί είναι τα υποχέρια της διαπλοκής», ενώ οι δήθεν τεχνοκράτες είναι εξ ορισμού «αδιάφθοροι και ανεξάρτητοι»;
10. Μήπως είναι καιρός να επανασχεδιάσουμε τα θεσμικά αντίβαρα των αρχών, προκειμένου να αποτρέψουμε την μεταμόρφωση της ανεξαρτησίας τους σε ασυδοσία και αυθαιρεσία;
11. Άραγε κατά την άσκηση της εξουσίας θέσπισης κανόνων δικαίου περιορίζονται στη ρύθμιση ειδικών, τεχνικών ή λεπτομερειικών θεμάτων, όπως ορίζει το Σύνταγμα; Ή μήπως τείνουν, λειτουργώντας εντός ή και πέραν της νομοθετικής τους εξουσιοδότησης, να υποκαταστήσουν την εθνική αντιπροσωπεία;

Ο ερωτών βουλευτής

Νίκος Ι. Νικολόπουλος
Πρόεδρος του Χριστιανοδημοκρατικού Κόμματος Ελλάδος